

[Hanne Reintoft.]

gets største parti i spidsen, der faktisk sætter koncentrationsprocessen i gang, der tvinger landbrugerne ud og væk fra at have brugsretten over jord og kapital til at blive lønarbejdere, lige så afhængige som de lønarbejdere, hvis sag vi andre taler.

Når jeg på trods af det uberettigede møgfald, som jeg fik ved sidste landbrugsdebat, alligevel har redegjort udførligt for mit partis landbrugspolitik, skyldes det to ting — det er ikke fordi jeg ikke ved, at jeg løber risikoen for en ny omgang — dels bekræftelsen af min vurdering i foråret, som det vist bliver svært at komme uden om, dels en optimistisk overbevisning om, at de fornuftige landmænd er ved at miste tålmodigheden med den enøjlet fællesmarkedsorienterede landbrugspolitik, som visse kredse fører frem — åbenbart med stærke magtmidler. Disse landmænd begynder i stedet for at interessere sig mere for de konkrete problemer, nemlig deres overlevelsesproblemer, som jeg har givet udtryk for her.

Landbrugsministeren (Henry Christensen): Hvis jeg i hvert fald for et øjeblik må se væk fra de sidste to indlæg, vil jeg gerne give udtryk for taknemlighed over den debat, der hidtil har været, idet man har forsøgt i højere grad at forstå de problemer, der er, og måske derved har banet vej for fælles løsninger på områder, som vi ved traditionelt og igennem lange perioder har givet anledning til store modsætninger. Jeg håber at have fornemmet det rigtigt, og jeg håber, at den indstilling vil vise sig at holde under de forhandlinger og drøftelser, vi skal have om nogle af de konkrete forslag langs hen ad vejen.

Jeg er naturligvis ikke blind for, at der er forskellige opfattelser fremdeles, det er der ganske klart, og det ville være uklogt af nogen af os at se væk fra det. Men jeg tror, det er vældig værdifuldt, hvis vi er i stand til at bygge de flest mulige broer mellem forskellige opfattelser, fordi der under alle omstændigheder er vanskeligheder nok knyttet til at formidle den meget betydelige strukturudvikling og produktionsudvikling, som landbruget i den kommende tid fortsat vil være stillet over for, og som den meget lille tilgang af unge under alle omstændighe-

der tvinger igennem, men som også er begrundet af mange andre forhold.

Jeg vil med denne bemærkning gerne takke ordføreren for forespørgerne hr. Chr. Thomsen. Jeg kan ligesom mange af ordførerne underskrive en lang række af de synspunkter, som hr. Chr. Thomsen har givet udtryk for, og jeg skal derfor ikke gå ind på ret meget af det, men måske understrege enkelte ting.

Jeg kan være enig i, at det er rigtigt, at man må gøre op, hvad målsætningen er for vores landbrug. Jeg tror, det ærede medlem og jeg er enige om, at så langt som vi i øjeblikket kan se frem, må målsætningen fortsat være at have et dansk landbrug, der er i stand til at udnytte betydelige afsætningsmuligheder — foruden at være leveringsdygtigt til hjemmemarkedet — ikke bare af hensyn til at bevare et landbrugsproduktionsapparat i sig selv, men af hensyn til dette lands økonomiske struktur i det hele taget, der fortsat bevirker, at vi er vældigt afhængige af al den økonomisk begrundede valutaandtjening, vi er i stand til at frembringe. Dette er ikke bare et landbrugssynspunkt, det tror jeg det er vigtigt for os at understrege, det er et synspunkt, som rækker ud i hele samfundet. En meget stor del af den beskæftigelse og produktion, der indenlands skal finde sted i dette samfund, er fortsat afhængig af, at vi har en sådan indtjenning på forskellige områder, at vi valutarisk kan finansiere en betragtelig del af disse indenlandske aktiviteter.

Men jeg er enig med det ærede medlem i, at hvis man tænkte sig, at de markedsforhandlinger, der nu finder sted i Europa, ender negativt eller ender med Danmark placeret uden for de europæiske markedsdannelse, så ville vi være tvunget ind i en fornyet principdebat og målsætningsdebat, som set med landbrugsproduktionsmæssige øjne ville være overordentlig vanskelig, og som jeg tror vi begge føler vi meget, meget nødig vil se dukke op.

Jeg skulle måske i den forbindelse gøre en bemærkning til det ærede medlem hr. Niels Ravn og for øvrigt også til fru Hanne Reintoft, der begge var inde på markedsdebatten. Jeg er enig med hr. Niels Ravn i, og det har jeg også ved mange leiligheder givet udtryk for, at den omstændighed, at Dan-